

עבודת יום הכיפורים

הרב ד"ר אהרן אדלר

1. תלמוד בבלי מסכת יומא דף לו עמוד ב

תנו רבנן: כיצד מתודה? עויתי פשעתי וחטאתי, וכן בשעיר המשתלח הוא אומר והתודה עליו את כל עונת בני ישראל ואת כל פשעיהם לכל חטאתם, וכן במשה הוא אומר נשא עון ופשע וחטאה, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: עונות - אלו הזדונות, וכן הוא אומר הכרת תכרת הנפש ההיא עונה בה, פשעים - אלו המרדים, וכן הוא אומר מלך מואב פשע בי ואומר אז תפשע לבנה בעת ההיא, לכל חטאתם - אלו השגגות, וכן הוא אומר נפש כי תחטא בשגגה. ומאחר שהתודה על הזדונות ועל המרדים חוזר ומתודה על השגגות? אלא כך היה מתודה: חטאתי ועויתי ופשעתי לפניך אני וביתי וכו'.....ההוא דנחית קמיה דרבה, ועבד כרבי מאיר. אמר ליה: שבקת רבנן ועבדת כרבי מאיר? - אמר ליה: כרבי מאיר סבירא לי, כדכתיב בספר אורייתא דמשה.

2. רש"י מסכת יומא דף לו עמוד ב

ההוא דנחית - שליח צבור, שמסדר בתפלתו של יום הכפורים סדר עבודותיו של כהן גדול על שם ונשלמה פרים שפתינו (הושע יד).

3. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף לא עמוד ב

[במעמדות] במעשה בראשית וכו'. מנהני מילי? אמר רבי אמי: אלמלא מעמדות לא נתקיימו שמים וארץ, שנאמר אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמת, וכתוב ויאמר ה' אלהים במה אדע כי אירשנה, אמר אברהם לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם! שמא חס ושלום ישראל חוטאים לפניך ואתה עושה להם כדור המבול וכדור הפלגה? - אמר לו: לאו. - אמר לפניו: רבונו של עולם, במה אדע? - אמר לו: קחה לי עגלה משלשת וגו'. - אמר לפניו: רבונו של עולם, תינח בזמן שבית המקדש קיים, בזמן שאין בית המקדש קיים מה תהא עליהם? - אמר לו: כבר תקנתי להם סדר קרבנות, כל זמן שקוראין בהן מעלה אני עליהן כאילו מקריבין לפני קרבן, ומוחל אני על כל עונותיהם.

4. משנה מסכת יומא פרק ז משנה א

בא לו כהן גדול לקרות אם רצה לקרות בבגדי בוץ קורא ואם לא קורא באצטלית לבן משלו חזן הכנסת נוטל ספר תורה ונותנו לראש הכנסת וראש הכנסת נותנו לסגן והסגן נותנו לכהן גדול וכהן גדול עומד ומקבל וקורא עומד וקורא אחרי מות ואך בעשור וגולל ספר תורה ומניחו בחיקו ואומר יותר ממה שקראתי לפניכם כתוב כאן ובעשור שבחומש הפקודים קורא על פה ומברך עליה שמנה ברכות על התורה ועל העבודה ועל ההודאה ועל מחילת העון ועל המקדש בפני עצמו ועל ישראל בפני עצמן (ועל ירושלים בפני עצמה) ועל הכהנים בפני עצמן ועל שאר התפלה:

5. רמב"ם הלכות עבודת יום הכיפורים פרק ג

הלכה ז

ואחר כך משלח את השעיר החי ביד איש המוכן להוליכו למדבר, והכל כשרים להוליכו אלא שעשו כהנים גדולים קבע ולא היו מניחים את ישראל להוליכו, וסוכות היו עושין מירושלים עד תחלת המדבר, ושובת איש אחד או אנשים הרבה בכל סוכה וסוכה מהן כדי שיהיו מלוין אותה מסוכה לסוכה, על כל סוכה וסוכה אומרין לו הרי מזון והרי מים, אם כשל כחו וצריך לאכול אוכל, ומעולם לא הוצרך אדם לכך, ואנשי הסוכה האחרונה עומדין בסוף התחום ורואין את מעשיו מרחוק, כיצד היה עושה חולק לשון של זהורית שבקרניו, חציו קושר בסלע וחציו קושר בין שתי קרניו, ודוחפו לאחוריו והוא מתגלגל ויורד, לא היה מגיע לחצי ההר עד שהוא נעשה איברים איברים, ובא וישוב לו תחת סוכה האחרונה עד שתחשך, ודרכיות היו עושין

ומניפין בסודרין כדי שידעו שהגיע שעיר למדבר, ואחר שמשלח את השעיר ביד מוליכו, חוזר אצל הפר והשעיר שהזה דמן לפנים וקורען ומוציא את אימוריהן ונותנם בכלי ומקטירן על גבי המזבח ומחתך שאר בשרן חתיכות גדולות מעורות זו בזו כמין קליעה ואינו מפרק אותן ומשלחן ביד אחרים להוציאן לבית השריפה, ומנתחין אותן שם בעורן כמו שביארנו.

הלכה ח

כיון שהגיע שעיר למדבר יצא כהן גדול לעזרת הנשים לקרות בתורה, ובזמן קריאתו שורפין הפר והשעיר בבית הדשן, לפיכך הרואה כהן גדול כשהוא קורא אינו רואה פר ושעיר הנשרפין, ושריפתן כשירה בזר כמו שביארנו.

6. שר"ת בית הלוי דרושים דרוש יח

והנה כל ארבעים יום התפלל משה רבינו שיתן להם את התורה שנית ונתרצה לו הקדוש ברוך הוא ואמר לו פסל לך שני לוחות אבנים ועלה אלי ההרה ואכתוב כו' והי' סבור משה לכתוב הכל וכמו שהי' בראשונים וכמו דאיתא במדרש הנ"ל שהתפלל משה על זה ואמר אכתוב אותה להם שיהיה כולה בכתב כמקודם ויזכו כולם למדרגה הראשונה למדים ואינם שוכחים והשיב לו הקדוש ברוך הוא שלא יתן להם כולה בכתב רק כתב לך זה מקרא אבל המשנה והתלמוד יהיו מעתה בע"פ.

7. משנה מסכת יומא פרק ו, משנה א

שני שעירי יום הכפורים **מצותן שיהיו שניהן שוין במראה ובקומה ובדמים** ובלקחתן כאחד ואף על פי שאין שוין כשרין לקח אחד היום ואחד למחר כשרין מת אחד מהן אם עד שלא הגריל מת יקח זוג לשני ואם משהגריל מת יביא זוג אחר ויגריל עליהם בתחלה ויאמר אם של שם מת זה שעלה עליו הגורל לשם יתקיים תחתיו ואם של עזאזל מת זה שעלה עליו הגורל לעזאזל יתקיים תחתיו והשני ירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה שאין חטאת צבור מתה ר' יהודה אומר תמות ועוד אמר רבי יהודה נשפך הדם ימות המשתלח מת המשתלח ישפך הדם:

8. ויקרא פרק טז

(ו) וְהִקְרִיב אֶהָרֹן אֶת פֶּרֶי הַחֲטָאת אֲשֶׁר לוֹ וְכִפֵּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ:
(יא) וְהִקְרִיב אֶהָרֹן אֶת פֶּרֶי הַחֲטָאת אֲשֶׁר לוֹ וְכִפֵּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ וְשָׁחַט אֶת פֶּרֶי הַחֲטָאת אֲשֶׁר לוֹ:.....(יז) וְכָל אָדָם לֹא יִהְיֶה בְּאֵהָל מוֹעֵד בְּבֹאוֹ לְכַפֵּר בְּקֹדֶשׁ עַד צֵאתוֹ וְכִפֵּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ וּבְעֵד כָּל קַהֲלֵי יִשְׂרָאֵל:.....(כא) וְסִמֵּךְ אֶהָרֹן אֶת שְׁתֵּי יָדָיו עַל רֹאשׁ הַשְּׁעִיר הַחַי וְהִתְוֹדָה עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת כָּל פְּשָׁעֵיהֶם לְכָל חַטָּאתָם וְנָתַן אֹתָם עַל רֹאשׁ הַשְּׁעִיר וְשָׁלַח בְּיַד אִישׁ עֵתִי הַמִּדְבָּרָה:

9. רמב"ם הלכות עבודת יום הכיפורים פרק ב, הלכה ו

זה שנאמר בתורה וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל, מפי השמועה למדו שזה וידוי דברים, **נמצאת למד שהוא מתודה ביום זה שלשה וידויים, אחד על ידי עצמו תחילה, וידוי שני על ידי עצמו עם שאר הכהנים, ושניהם על פר החטאת אשר לו, והוידוי שלישי על ידי כל ישראל על שעיר המשתלח, ומזכיר את השם בכל וידוי מהן שלש פעמים**

10. רמב"ם הלכות תשובה פרק ג הלכה א

כל אחד ואחד מבני האדם יש לו זכיות ועונות, מי שזכיותיו יתירות על עונותיו צדיק, ומי שעונותיו יתירות על זכיותיו רשע, מחצה למחצה בינוני, וכן המדינה אם היו זכיות כל יושביה מרובות על עונותיהן הרי זו צדקת, ואם היו עונותיהם מרובין הרי זו רשעה, וכן כל העולם כולו.